מבושם עד עצרת. קשה לרשב"ם דהא בקנקנים דלוקח אייבי מתניתין ולימא ליה קנקנך גרים ולרב חייא בר יוסף לימא ליה מזלך גרם ויש לומר דודאי אם נמצא מומן מצי אמר ליה הכי אבל הכא לא אייבי בהכי אלא אשמועינן דצריך ליתן לו יין הראוי להתקיים עד העצרת:

האי מאי דזבין חביתא דחמרא אדעתא לסבוייה. פי' ג"(רש"י) דאין המנווי אלא שליח בעלמא ואין נראה לר"י דאם כן לא הוה ליה למימר זכין ועוד דאם כן מנופה מילתא דרבא לא שמעינן שום חידוש דהא דקאמר לא אמרן אין נראה שיהא זה מדברי רבא אלא גמרא דקאמר ליה ונראה לו לפרש דמיירי דזכין מכר גמור ואדעתא דהכי זבנה שימכרנו בחנות ודמי לא"ל למקפה דבעי שיתקיים כדי מקפה והכי נמי בעינא שיתקיים כדי סיבוייה ומיהו קשה לגירסת דאמר בסמוך מעובדא דקביל אמרא מחבריה אדעתא דמעמא דמטאה אפרוותא דוזל שפט אלא לא כרב מייא בר יוסף השתא התם דלא זבניה לגמרי אלא אמר ליה מזלך גרם כ"ש הכא דהוי מכר גמור וי"ל דהסיא לישנא מוקי הך מילתי דרבא בידוע שיינו ממתין ואפי' הכי דוקא אדעתא דסבוייה הא לא הכי אלא א"ל לא אייבי ליה לשבויי: רבי

[a]מבושם אני מוכר לך חייב להעמיד לו עד העצרת [b]וישן משל אשתקד [c]ומיושן משל ג' שנים: **גמ' אמר ר' יוסי בר' חנינא** [d]לא שנו אלא בקנקנים דלוקח [e]אבל בקנקנים דמוכר אמר ליה הא חמרך והא קנקנך וכי קנקנין דמוכר מאי הוי לימא ליה לא איבעי לך לשהוויי לא צריכא [f]דאמר ליה למקפה ומאי דוחקיה דר' יוסי בר' חנינא לאוקמא למתניתין בקנקנין דלוקח ודאמר ליה למקפה לוקמא בקנקנין דמוכר ודלא אמר ליה למקפה אמר רבא מתניתין קשיתיה דקתני אם ירוע שיינו מחמיץ הרי זה מקח טעות [g]אמאי לימא ליה לא איבעי לך לשהוויי אלא לאו שמע מינה דאמר ליה למקפה שמע מינה ופליגא דרב חייא בר יוסף דאמר רב חייא בר יוסף חמרא מזלא דמריה גרים שנא' [h]ואף כי היין בוגד גבר יהיר וגו' [i]אמר רב מרי האי מאן דיהיר אפילו אאינשי ביתיה לא מיקבל שנא' [j]גבר יהיר ולא ינוה מאי ולא ינוה בנוה שלו א"ר יהודה אמר רב כל המתגאה בטלית של ת"ח ואינו ת"ח אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה כתיב הכא ולא ינוה וכתיב התם [k]אל נוה קדשך אמר רבא [l]האי מאן דזבין ליה חביתא דחמרא לחנואה אדעתא לסבוייה ותקיף אפלגא או אתילתא דינא הוא דמקבל לה מיניה [m]ולא אמרן אלא דלא שני בברזא אבל שני בברזא לא [n]ולא אמרן אלא דלא מטא יומא דשוקא אבל מטא יומא דשוקא לא ואמר רבא [o]האי מאן דקביל חמרא אדעתא דממטי ליה לפרוותא [p]דוזל שפט ואדמטי התם זל דינא הוא דמקבל ליה איבעיא להו הוה חלא מאי אמר ליה רב הלל לרב אשי כי הואן בי רב כהנא אמר לן חלא לא ודלא כר' יוסי בר' חנינא ואיכא דאמרי [q]אפילו חלא נמי מקבל כמאן כר' יוסי בר' חנינא: ישן משל אשתקד כו': תאנא

מבושם. שיתקיים כדרך המתקיימין: **עד העצרת.** אבל לא מן העצרת ואילך שחוס תקופת תמוז מקנקל אפי' יין מבושם: **וישן.** ואם מוכר לו יין ישן יתן לו משל אשתקד שנה המוקדמת לזו שאנו עומדים בה: **משל שלש שנים.** משנה דקודם אשתקד דהוו להו ג' שנים עם שנה שאנו עומדין בה:

גמ' לא שנו. דאינו חייב באחריותו: **אלא בקנקנים דלוקח.** שקבל הלוקח היין מחביותיו דאיכא למימר כליו גרמו. ומיהו קיפא דקתני ואם ידוע כו' התם ליכא למימר כלי הלוקח גרמו דאמן פהדי שהיין רגיל בכך: **אבל בקנקנים דמוכר.** מצי אמר ליה לוקח אפילו לזמן מרובה הא ממרך והא קנקנך דוחקי ייבך וכליך גרמו דסבירא ליה דמימות הכליר הוה יין מקולקל כבר אלא שאין ניכר הדבר עד שעת חימוץ כדאמרינן באיזהו נשך (כ"מ דף עג:) מעיקרא דחמרא ממרא דאלא אלא ההוא שעתא הוא דמנכרי אנפשייהו ממרא. ולרב דאמר לעיל [לו.] כל שלשה ימים ברשות מוכר איכא לאוקומי מתני' בקנקנים דלוקח ואפילו תוך שלשה או בקנקנים של מוכר ולאחר שלשה והלכך מוכר פטור: **וכי קנקנים דמוכר** (א). למה יפסיד מוכר הא מצי אמר ליה מוכר ללוקח לא איבעי לך לשהוויי. דאפילו לרב דאמר (לעיל דף לב.) המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן הרי זה מקח טעות הני מילי משום דרוצה לרדות זבני אבל הכא רוצה לאו לשהוויי זבני ויפסיד לוקח: **דאמר ליה למקפה.** להסתפק מעט מעט לקדירות דהיינו לשהוויי: **מאי דוחקיה דרבי יוסי ברבי חנינא לאוקומי.** דישא דמתניתין בקנקנים דלוקח לחוד ולא בקנקנים דמוכר משום דמוקי למתני' בדא"ל למקפה לוקמיה בדלא אמר ליה למקפה דהמוכר יין סתם קתני ולא שנא קנקנים דלוקח ולא שנא קנקנים דמוכר קתני מתניתין דאין מוכר חייב באחריותו משום דלא איבעי ליה לשהוויי: **אלא לאו שמע מינה דאמר ליה למקפה.** וה"ה לרישא והיינו טעמא דבריש פטור מוכר דאיכא למימר קנקנים דלוקח גרמו וכסיפא חייב הואיל וידוע שיינו רגיל להחמיץ כל שנה: **ופליגא.** הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנקנים דלוקח ולא דמוכר משום דמצי א"ל הא ממרך והא קנקנך: **דרב חייא בר יוסף.** דאיהו מוקי לה נמי בקנקנים דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה כדמוכח קיפא אפי' הכי מוכר פטור דלא מצי אמר ליה הא ממרך והא קנקנך דלאו קנקנים דמוכר גרמו אלא מוצא דלוקח שהוא בעליו של יין גרים: **שנאמר ואף כי היין בוגד.** כאדם למה משום דגבר יהיר וגו' גאותו של אדם שמגיע דעתו בדבר שאין בו גורם שהיין בוגד בו דסבורין שהוא יין ונמצא חומץ מדה כנגד מדה. ומיהו קיפא כיון דאמר ליה למקפה ולא מצי אמר ליה לא איבעי לך לשהוויי ולא מצי למימר ליה משום דהכא ידוע שיינו מחמיץ הלכך חייב באחריות דאי לא מצי אמר ליה לא איבעי לך לשהוויי ולא מצי למימר ליה מוכר לא איבעי לך לשהוויי וכל שכן הכא דלא מכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרוותא דוזל שפט שלוה להשהותו דמצי אמר ליה מקבל הא ממרך והא קנקנך כר' יוסי בר' חנינא או דלמא לא מקבל כל ההפסד אלא פלגא דמלי אמר ליה מזלך גמי גרם שבאחריות שניהו עומד והיין בוגד קרינא ביה כרב מייא בר יוסף: **אלא לא.** כלומר לא מקבל בעל היין כל ההפסד ואע"ג דכמאן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהוויי משום דמזל שני הבעלים גורם: **ודלא כר' יוסי בר' חנינא.** דמוקי לממתניתין בקנקנים דלוקח אבל בקנקנים דמוכר פטירא ליה דאמר ליה לוקח הא ממרך והא קנקנך היכא דאמר ליה למקפה והכא נמי כיון דא"ל זיל אמטייה כו' הרי נוח לו להשהותו. ונראה בעיני דלית הלכתא כר' יוסי בר' חנינא אלא כרב מייא בר יוסף דמזלא דגברא גרים אלא אם כן ידוע שיינו מחמיץ ודאמר ליה למקפה דהא שמואל קאי כוותיה ואמרן לעיל [לו:] עבד רב יוסף עובדא בחמרא כוותיה דשמואל: תנא

כמאן כר' יוסי ב"ר חנינא. דאמר בקנקנים דמוכר מצי אמר ליה הא חמרך והא קנקנך והא חמרא איתיה בקנקנים דמוכר ומקבל הואיל שהחמיץ בכליו: אם אמר לו יין מבושם. יין מובחר וטוב אני מוכר לך חייב להעמיד לו יין יפה וטוב שיכול להעמיד לו עד עצרת

מסורת הש"ס

א) פוטה דף מז:, ב) [עי' נ"מ עג: ותוס' שם ד"ה לפרוותא ושם מוקמ דגרסי הכא דזולשפט], ג) [נ"ל רשב"ם].

תורה אור השלם

1 ואף כי היין בוגד גבר יהיר ולא ינוה אשר הרחיב כשאול נפשו והוא כמות ולא ישבע ויאסף אליו כל הגוים ויקבץ אליו כל העמים: חבקוק ב ה
2 נדיתי בחסדך עם זו נאלת גאלתי בעזך אל נוה קדשך: שמות טו יג

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה וכי קנקנים דמוכר מאי הוה למה:

עין משפט נר מצוה

נז א ב ג מי' פי"ז מהל' מכרים כלכה ו סמג לאוין קפ טושע"מ ח"מ סי' לז סעיף י:
נח ד מי' שם הלי' ג טושע"מ שם סעיף ה:
נט ה ו ז מי' שם טושע"מ שם סעיף ו:
ס ח ט י מי' שם הלי' ה טושע"מ שם סעיף ח:
סא כ ל מי' שם טושע"מ שם סעיף ט:

רבינו גרשום

לא שנו. דאין המוכר באחריות היינו כשרבבו בקנקן דלוקח. אבל אם עדיין בכליו דמוכר לימא ליה לוקח הא ממרך: אפי' כי איתיה בקנקנים דמוכר אמאי מצי למימר ליה לוקח הא ממרך הא קנקנך לימא ליה המוכר לא איבעי לך לשהוייה ברשותך אלא היה לך ליקחנו ולמכור לאלתר משום דכל שעתא מחמיץ ואמאי מצי לוקח למימר לי' הא חמרא כו': הכא במאי עסקינן דאמר לי' לוקח למקפה. בעינא ולא לזבוני דהשתא לא מצי למימר ליה לא איבעי לך לשהוייה: ומקשי' מאי דוחקיה דר' יוסי לאוקמי כו' לוקמי' בקנקנים דמוכר ודלא אמר לו למקפה ולימא הכי לא שנו דאינו חייב באחריותו אלא בקנקן דמוכר הואיל דלא א"ל למקפה דמצי למימר ליה [ולא] איבעי לך לשהוייה: אמר רבא משום הכי אוקמוה למתני' הכי בקנקנים דלוקח וכו' משום דסיפא דמתני' כו': אלא ש"מ. דמשום הכי לא מצי למימר הכי דאמר הלוקח למקפה קא בעינא ליה והיכא דמפרש לסיפא מפרשי' נמי רישא. והא דקתני ר' יוסי ב"ר חנינא דבקנקנים דמוכר מצי אמר ליה הא ממרך והא קנקנך וחייב המוכר באחריות פליגא דר' חייא: אף כי היין בוגד. לו לאדם שמתיהר ואינו מתנאה בשום טרבה ומחמיץ היין לו הואיל [a] דלקחן אינו חייב המוכר באחריותו: בנוה שלו. בביתו: כל המתגאה. בטלית של ת"ח לא בטלית ממש קאמר משום שהכל חייבין בציצית אלא שכריך בסודר על ראשו כעין שהיו רגילין לעשות תלמידי חכמים וסדר אסור לפרוש כי אם לת"ח וקרא שמו סודר על שמו [של] ת"ח בדכתי' סוד ה' ליראיו: לא ינוה ולא יבא לנוה קדשו: אדעתא לסבוייה. שקנאה על דעת לתוכה בביתו על יד על יד ותקף החביתא שהחמיצ' קודם מכירה' למחצית או לשלישית דינא הוא דמקבל ליה המוכר: דלא שני בברזייהו. שלא עשאה סמוך לשמרים: אבל אי מצי לזבונה מקמי הכי ולא זבנה בודאי באחרייתו' החמיצה ולא מקבל: לפרוותא דוולשפט. לאותו מקום שהיין ביוקר הל מכר שוויין שהיה נמכר בזול שפט כשעה שקיבלה דינא הוא דמקבל לה מיניה דמשום דאההיא דעתא קיבל מניה דאי זבין ובין ואי לא ליהדרה ליה: איבעיא להו הוה חלא. ברשות חנווני: מאי. מקבל או לא מקבל: ואמר לי'. דלא מקבל ליה כדר' חייא ב"ר יוסף דאמר לעיל חמרא מזלא דגברא גרים והחנווני גורם ולא מקבל ודלא כר' יוסי ב"ר חנינא דאמר לעיל אבל בקנקנים דמוכר לימא ליה הא ממרך הא קנקנך והא חמרא בחביתא דמוכר החמיץ: ואיכא דאמר וכו'

---

[a] פוטה לעיל ל"ל הואיל וכן מיהו וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com